

Özgün Çınar
Partner – Risk Yönetimi ve İç Denetim
ozgun.cinar@trasta.com.tr
<https://trasta.com.tr>

Risk Yönetimi Hizmetleri

TRASTA

RY-2025-01

Dünya Ekonomik Forumu, 2025 yılı Global Riskler Raporu’nu yayımladı. Rapor, Dünya Ekonomik Forumu tarafından düzenlenen Global Risk Algısı Anketi’nin verilerine dayanarak hazırlanıyor. Bu seneki anket yine akademik çevrelerden, iş hayatından, kamu yönetimlerinden, uluslararası toplum ve sivil toplum örgütlerinden uzmanların görüşlerinden faydalanılarak oluşturuldu ancak görüş alınan uzman sayısının oldukça daraltıldığını görüyoruz. Geçen sene 1.490 kişinin katıldığı ankete bu sene yalnızca 900 civarında uzman davet edildi.

Global risk ne demek, sorusu aklımıza gelebilir. Meydana gelmesi durumunda küresel GSYİH, nüfus veya doğal kaynakların önemli bölümü üzerinde olumsuz etki yaratacak olan bir olay global risk olarak tanımlanıyor. Bu bağlamda bakıldığında rapor içerisinde 33 adet küresel risk tanımlanmış ve değerlendirmeye tabi tutulmuş ki Dünya Ekonomik Forumu’nun burada da bir daraltmaya gittiği görülüyor. Geçen sene bu rakam 34 idi.

Değerlendirmelerde 1 yıllık, 2 yıllık ve 10 yıllık perspektifler kullanılmış. Buradaki amaç, karar vericilerin ana kaygı alanlarını ve risklerin uzun vade evrilecekleri yönü belirlemek olarak açıklanmış.

Dünya Ekonomik Forumu anketinin yanıtlayıcıları, 2 yıllık gelecekte 10 yıllık bir gelecek perspektifine doğru ilerledikçe küresel görünümün önemli ölçüde “kötüleceği” beklentisinde. Bunu aşağıdaki tablodan görmek mümkün.

Risk Ortamı	İki yıllık Perspektif		10 Yıllık Perspektif	
	2024 Raporu	2025 Raporu	2024 Raporu	2025 Raporu
Sakin	%1	%1	%1	%0
İstikrarlı	%15	%11	%8	%8
Huzursuz	%54	%52	%29	%30
Çalkantılı	%27	%31	%46	%45
Fırtınalı	%3	%5	%17	%17

Anket yanıtlayıcıların;

- Hem 2 ve 10 yıllık gelecek dilimlerine göre
- Hem de geçen yıl hazırlanan rapora göre

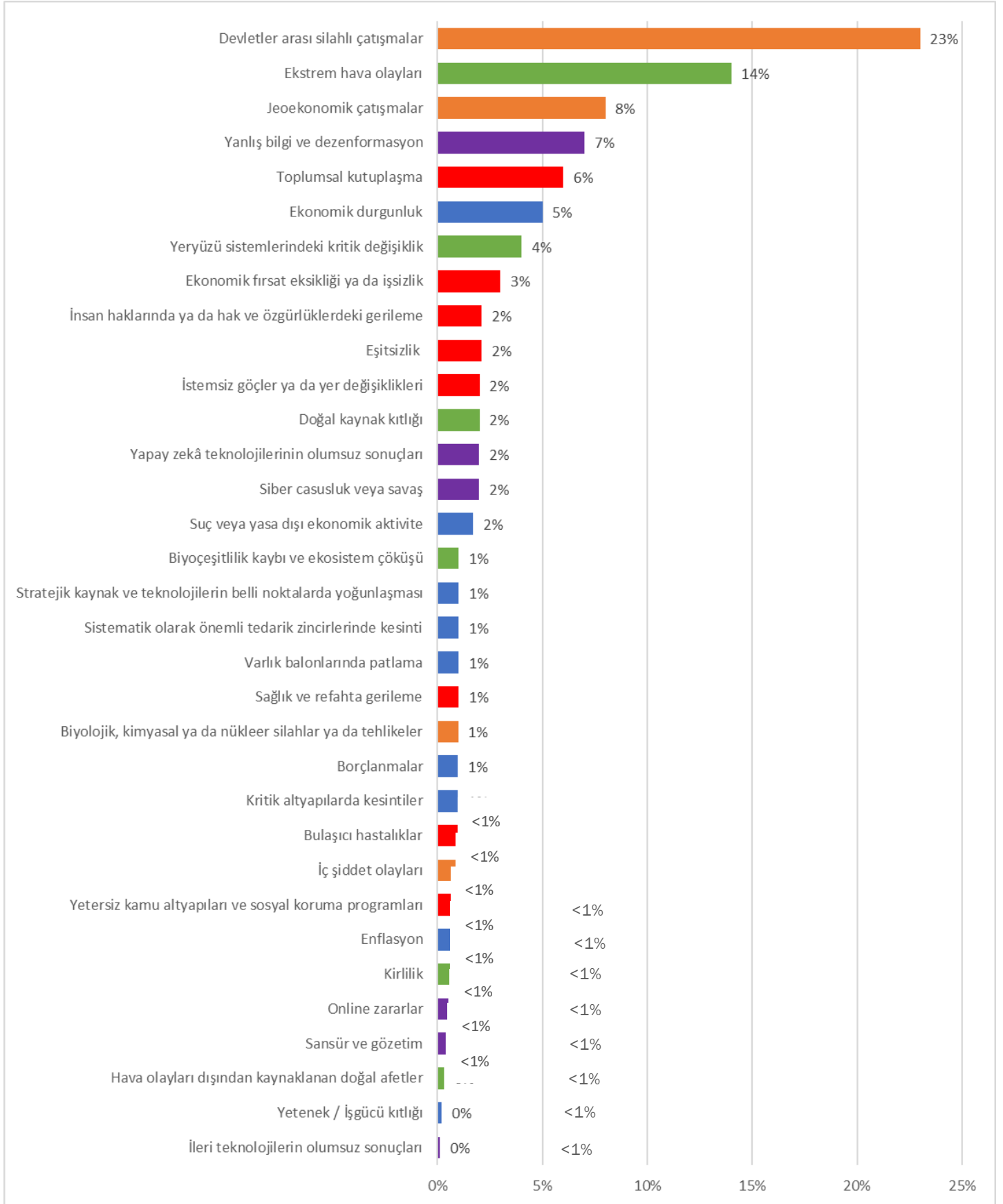
Beklentilerinin nasıl değiştiğine baktığımızda karşımıza şu görüntü çıkıyor:

- Her iki zaman diliminde de çalkantılı (karışıklıklar ve küresel felaketlere ilişkin risklerin arttığı) ve fırtınalı (küresel bazda katastrofik risklerin yakın olduğu) risk ortamı beklentisi yükseliyor.
- 2025 yılı değerlendirmesinde istikrarlı bir risk ortamı beklentisinde önemli bir düşüş gözlemleniyor.
- Yine 2025 yılı raporunda sakın bir risk ortamına artık % 1 dahi olsa bir şans verilmediği dikkat çekiyor.

Kısaca, uzmanların küresel görünümün seyri konusundaki “karamsarlıkları” biraz daha artmış.

Beklentilerdeki bozulmanın ana nedenleri olarak da uluslararası çatışmaların genişlemesi ve tırmanması, iklim değişikliğiyle daha da güçlenen çok sayıda ki aşırı hava olayları, yaygın toplumsal ve siyasi kutuplaşma ve yanlış veya yanıltıcı bilgilerin yayılmasını hızlandıran teknolojik gelişmeler vurgulanıyor.

Katılımcılara, “2025 yılında küresel seviyede önemli kriz çıkartabilecek olan riskler” sorulduğunda, katılımcıların yukarıdaki açıklamalar paralelinde tercihler kullandığı görülüyor.

Kısa ve uzun vadede şiddetleri göz önünde bulundurulduğunda ilk on riskin sıralamasına baktığımızda ise aşağıdaki görüntüyle karşılaşıyoruz.

2024 yılı Global Riskler Raporu hazırlanırken ilk olarak değerlendirmeye dahil edilen ve kısa vadede önemlilik açısından birinci sıraya yerleşen yanlış bilgi ve dezenformasyon riski, 2025 yılı raporunda da ilk sırayı koruyor. Ayrıca, 10 yıllık süreç içerisinde de ilk beş risk arasında yer alıyor.

Tabloya dikkatle baktığımızda, kısa vadede toplumsal risklerin (on riskin dördü), uzun vadede ise çevresel risklerin (on riskin beşi) ağırlık taşıdığı görülüyor. Gerek iki yıllık perspektifte, gerekse on yıllık perspektifte ekonomik risklerin bir kaygı olmaktan tamamen çıktığı anlaşılıyor. Bu yönüyle de, ülkemizin dünyanın genelinden önemli ölçüde ayrıştığını söylememiz mümkün. Zira, bir süre sonra yayımlayacağımız Türkiye Risk Raporu'na bakılacak olursa, ülkemiz açısından halen ekonomik riskler çözüme kavuşturulması gereken riskler arasında üst sıralarda yer alıyor.

Kısa vadeli riskler arasında yer alan yanlış bilgi ve dezenformasyon ile siber casusluk veya savaş riskleri de dikkat çekiyor. Bu risklerin ikisinin de ilk beş arasında yer alması önemli. Şirketlerin, bu alandaki önlemleri ihmal etmemeleri gerekiyor.

Kısa vadeden uzun vadeye geçilirken ağırlığını ve önemini giderek artıracak olan çevresel riskler, bu konuda alınması gereken önlemlere dikkatle odaklanması gerektiğini söylüyor. Yalnızca sürdürülebilirlik raporlaması yapılması, derecelendirme alınması yeterli gelmeyecek. Birleşmiş Milletler tarafından 2015 yılında yayımlanan sürdürülebilir kalkınma hedeflerine uyumlu işletmeler haline gelebilmek için “daha sürdürülebilir bir dünya” hedefine yönelik projelerin geliştirilmesi, yakından takip edilmesi ve mutlaka arzu edilen sonuçların alınması gerekiyor. Bu konu, son güne bırakılabilecek bir konu değil. Zira, önemli bir efor ve zaman gerektiriyor. Bunu göz ardı etmek ise, işletmelerin rekabette çok gerilerde kalmasına neden olabilir.

Özgün Çınar, Trasta Grubu’nda Risk Yönetimi ve İç Denetim Partneri olarak görev yapıyor. Gerek ulusal, gerek uluslararası bir çok sektörel çalışmaya sektördeki 15 yılı aşkın tecrübesiyle katkıda bulunan Çınar, 2023 yılı Nisan ayından bu yana ekibimizin üyesi. Çınar, aynı zamanda Trasta ESG Danışmanlık AŞ’nin Genel Müdürlüğü görevini de yürütüyor.